

Brüssel, 13. märts 2020
REV1 – asendab 23. jaanuari 2018. aasta
teate ning 13. novembri 2018. aasta
küsimuste ja vastuste dokumendi (REV1)

TEADE SIDUSRÜHMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST NING ELI ÕIGUSNORMID LOOMASÖÖDA VALDKONNAS

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik¹. Väljaastumislepinguga² on ette nähtud üleminekuperiood, mis lõpeb 31. detsembril 2020³. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis⁴.

Üleminekuperioodi jooksul peavad EL ja Ühendkuningriik läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle, millega nähakse eeskätt ette vabakaubanduspiirkond. Ei ole aga kindel, kas uus partnerlusleping sõlmitakse ja jõustub üleminekuperioodi lõpus. Igal juhul hakkavad uuel lepingul põhineva suhte korral turulepääsu tingimused olema väga erinevad sellest, kuidas Ühendkuningriik osaleb siseturul,⁵ ELi tolliliidus ning käibemaksu- ja aktsiisivaldkonnas.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele meelde, milline on õiguslik olukord pärast üleminekuperioodi lõppu (osa A allpool). Lisaks selgitatakse käesolevas teates väljaastumislepingu teatavaid asjakohaseid väljaastumisega seotud sätteid (osa B allpool) ning õigusnorme, mida kohaldatakse Põhja-Irimaal pärast üleminekuperioodi lõppu (osa C allpool).

¹ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping, ELT L 29, 31.1.2020, lk 7 (edaspidi „väljaastumisleping“).

³ Üleminekuperioodi võib pikendada ühe korra enne 1. juulit 2020 ühe kuni kahe aasta võrra (väljaastumislepingu artikli 132 lõige 1). Ühendkuningriigi valitsus on siiani üleminekuperioodi pikendamise välistanud.

⁴ Võttes arvesse teatavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.

⁵ Eelkõige ei ole vabakaubanduslepinguga (kaupade ja teenuste valdkonnas) ette nähtud selliseid siseturu põhimõtteid nagu vastastikune tunnustamine, päritoluriigi põhimõte ja ühtlustamine. Samuti ei kõrvalda vabakaubandusleping tolliformaalsusi ja -kontrolle, sealhulgas neid, mis puudutavad kaupade päritolu ja nende valmistamiseks kasutatud sisendeid, ega impordi- ja ekspordikeeldusid ja -piiranguid.

Soovitused sidusrühmadele

Käesolevas teates esitatud tagajärgede käsitlemiseks soovitatakse söödakäitlejatel teha eelkõige järgmist:

- tagada, et ettevõtete asukoht on ELis ja kajastada seda vastaval märgistusel ning
- kohandada turustuskanaleid, et võtta arvesse impordinõudeid.

A. ÕIGUSLIK OLUKORD PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam ELi õigusnorme loomasööda valdkonnas⁶. Sellel on eelkõige järgmised tagajärjed ELi söödaalase õiguse erinevates valdkondades.

1. IMPORT EUROOPA LIITU

Sööda importimisel ELi kohaldatakse vastavalt määruse (EÜ) nr 183/2005⁷ artiklile 24 komisjoni direktiivi 98/51/EÜ⁸ artiklit 6, milles on sätestatud järgmised tingimused:⁹

- kolmanda riigi ettevõtjal peab olema ELis asuv esindaja;
- esindaja peab tagama, et kolmanda riigi ettevõtja järgib söödahügieeni nõudeid, mis on vähemalt samaväärsed ELi sätestatud nõuetega;
- esindaja peab pidama registrit toodete kohta, mida tema poolt esindatav ettevõtja viib ELis turule.

Pärast üleminekuperioodi lõppu kohaldatakse neid eeskirju Ühendkuningriigist ELi toimuva sööda impordi suhtes.

2. MÄRGISTUS

Määruse (EÜ) nr 767/2009¹⁰ artikli 15 punkti b kohaselt tuleb sööda märgistusel esitada märgistamise eest vastutava söödakäitleja nimi ja aadress. Selle isiku asukoht peab olema ELis¹¹.

⁶ ELi söödaalaste õigusaktide kohaldatavuse kohta Põhja-Iirimaa suhtes vt käesoleva teate osa C.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. jaanuari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 183/2005, millega kehtestatakse söödahügieeni nõuded (ELT L 35, 8.2.2005, lk 1).

⁸ Komisjoni 9. juuli 1998. aasta direktiiv 98/51/EÜ, millega sätestatakse teatud rakendusmeetmed nõukogu direktiivile 95/69/EÜ, millega nähakse ette teatavate loomatoidusektoris tegutsevate ettevõtete ja vahendajate heakskiitmise ja registreerimise tingimused ja kord (EÜT L 208, 24.7.1998, lk 43).

⁹ Määruse (EÜ) nr 183/2005 artiklis 23 osutatud loetelu kolmandatest riikidest, kust võib sööta ELi importida, ei ole veel koostatud.

Määruse (EÜ) nr 1831/2003¹² artikli 16 lõike 1 punkti b kohaselt tuleb söödalisandite ja nende eelsegude märgistusel esitada märgistamise eest vastutava isiku nimi ja aadress. Selle isiku asukoht peab olema ELis¹³.

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei tohi märgistusandmed enam sisaldada viidet märgistamise eest vastutavale isikule, kelle asukoht on Ühendkuningriigis.

3. LOA HOIDJAGA SEOTUD SÖÖDALISANDITE LOAD

Määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 3 lõikes 3 on teatavate söödalisandite¹⁴ puhul sätestatud, et esimest korda saab toodet turule viia üksnes loa hoidja, tema õigusjärglane või -järglased või tema kirjaliku volituse alusel tegutsev isik. Loa hoidja nimi on esitatud määruses, millega antakse asjaomaste söödalisandite load¹⁵.

3.1. Menetluses olevad loataotlused

Määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 4 lõike 3 kohaselt peab loa taotleja või tema esindaja asukoht olema ELis.

Seega, kui loa taotleja või tema esindaja asukoht on praegu Ühendkuningriigis, peab taotleja asukoht pärast üleminekuperioodi lõppu olema ELis või ta peab pärast üleminekuperioodi lõppu määrama enda esindaja, kelle asukoht on ELis. Uued kontaktandmed tuleb teatada komisjonile.

Sama kehtib määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 13 kohaste loa muutmise taotluste ja kõnealuse määruse artikli 14 kohaste loa uuendamise taotluste kohta.

3.2. Lubatud söödalisandid

Loa hoidja, kelle nimi on märgitud loamääruses vastavalt määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 9 lõikele 6, või tema esindaja peab asuma ELis.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 767/2009 sööda turuleviimise ja kasutamise kohta (ELT L 229, 1.9.2009, lk 1).

¹¹ See on vajalik selleks, et liikmesriigid saaksid vajaduse korral kohaldada karistusi määruse (EÜ) nr 767/2009 rikkumiste eest oma jurisdiktsiooni piires vastavalt määruse artiklile 31.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1831/2003 loomasöötades kasutatavate söödalisandite kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 29).

¹³ Määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 16 lõige 1.

¹⁴ Loa hoidjaga seotud söödalisandid on lisandid, mis koosnevad GMOdest, sisaldavad neid või on neist toodetud, ning järgmistesse kategooriatesse kuuluvad lisandid: zootehnilised lisandid, koktsidiostaatikumid ja histomonoostaatikumid.

¹⁵ Määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 9 lõige 6.

Seega, kui loa hoidja või tema esindaja asukoht on praegu Ühendkuningriigis, peab hoidja asukoht pärast üleminekuperioodi lõppu olema ELis või ta peab pärast üleminekuperioodi lõppu määrama enda esindaja, kelle asukoht on ELis.

Selleks on komisjon muutnud kehtivaid lube, võttes vastu järgmised rakendusmeetmed:

- komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/138¹⁶;
- komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/146¹⁷;
- komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/221¹⁸.

4. GENEERILISTE SÖÖDALISANDITE LOAD

Selliste söödalisandite puhul, mis ei ole seotud konkreetse loaomanikuga (nt muud kui punktis 3 osutatud söödalisandid ehk geneerilised söödalisandid),¹⁹ kehtivad järgmised tingimused.

- Määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 4 lõike 3 kohaselt peab loa taotleja või tema esindaja asukoht olema ELis. Kui luba ei ole veel antud, peaks Ühendkuningriigis asuva loa taotleja asukohaks saama EL või ta peaks nimetama ELis asuva esindaja ning edastama asjakohased kontaktandmed komisjonile.
- Sama kehtib määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 14 kohaste loa uuendamise taotluste kohta.
- Kui geneeriline söödalisand on juba loa saanud, ei pea (endise) taotleja asukoht olema ELis ja ta ei pea määrama esindajat, kelle asukoht on ELis.

¹⁶ Komisjoni 29. jaanuari 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/138, millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1356/2004, (EÜ) nr 1464/2004, (EÜ) nr 786/2007, (EÜ) nr 971/2008, (EL) nr 1118/2010, (EL) nr 169/2011 ning rakendusmäärusi (EL) nr 888/2011 ja (EL) nr 667/2013 seoses teatavate söödalisandite loa hoidja nimega (ELT L 26, 30.1.2019, lk 1).

¹⁷ Komisjoni 30. jaanuari 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/146, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) 2015/502, milles käsitletakse *Saccharomyces cerevisiae* NCYC R404 valmistise kasutamise lubamist lüpsilehmade söödalisandina (ELT L 27, 31.1.2019, lk 12).

¹⁸ Komisjoni 6. veebruari 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/221, millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 785/2007, (EÜ) nr 379/2009, (EÜ) nr 1087/2009, (EL) nr 9/2010, (EL) nr 337/2011 ja rakendusmäärusi (EL) nr 389/2011, (EL) nr 528/2011, (EL) nr 840/2012, (EL) nr 1021/2012, (EL) 2016/899, (EL) 2016/997, (EL) 2017/440 ja (EL) 2017/896 seoses teatavate söödalisandite loa hoidja ja loa hoidja esindaja nimega (ELT L 35, 7.2.2019, lk 28).

¹⁹ Tehnoloogilised lisandid, organoleptilised lisandid ja toitainelised lisandid. Vt määruse (EÜ) nr 1831/2003 I lisa.

5. ERISÖÖDA KAVANDATUD KASUTUSVIISID

Erisööda lubade taotlusi reguleeritakse määruse (EÜ) nr 767/2009 artiklite 9 ja 10 alusel. Määruse (EÜ) nr 767/2009 artikli 10 lõike 2 kohaselt peab kavandatud kasutusviiside loetelu muutmise taotleja asuma ELis.

Kui luba ei ole veel antud, peaks taotleja asukoht üleminekuperioodi lõpus olema ELis.

Kui erisööt on juba loa saanud, ei pea (endise) taotleja asukoht olema ELis.

B. ASJAKOHASED VÄLJAASTUMISEGA SEOTUD SÄTTED²⁰

1. MITTELOOMNE SÖÖT

Väljaastumislepingu artikli 41 lõikes 1 on sätestatud, et enne üleminekuperioodi lõppu seaduslikult ELi või Ühendkuningriigi turule lastud olemasolevat ja selgelt tuvastatavat kaupa (nagu see on lepingus sätestatud) võib ELi või Ühendkuningriigi turul jätkuvalt kättesaadavaks teha ja see võib kõnealuse kahe turu vahel ringelda, kuni see jõuab lõppkasutajani.

Kui ettevõtja tugineb sellele sättele, on tal kohustus mis tahes asjaomase dokumendi abil tõendada, et kaup lasti ELi või Ühendkuningriigi turule enne üleminekuperioodi lõppu²¹.

Nimetatud sätte kohaldamisel tähendab „turule laskmine“ kauba esmakordset tasu eest või tasuta tarnimist ELi või Ühendkuningriigi turule kaubandustegevuse käigus kas turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks²². „Kauba tarnimine selle turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks“ tähendab, et „olemasolevast ja selgelt tuvastatavast kaubast saab pärast tootmisfaasi kahe või enama juriidilise või füüsilise isiku vahel sõlmitava sellise kirjaliku või suulise kokkuleppe ese, millega antakse üle asjaomase kauba omandiõigus, mõni muu asjaõigus või valdus, või sellise pakkumise ese, millega tehakse juriidilis(t)ele või füüsilis(t)ele isiku(te)le ettepanek taoline kokkulepe sõlmida“²³.

Näide: Ühendkuningriigis asuva tootja poolt enne üleminekuperioodi lõppu Ühendkuningriigis asuvale hulгимүүжале müüdüd ja Ühendkuningriigis asuva

²⁰ Kui enne üleminekuperioodi lõppu on konkreetset sööta ELis hoitud müügi eesmärgil, kaasa arvatud müügiks pakkumine ja mis tahes muud liiki tasu eest või tasuta üleandmine, võib seda söödavaru pärast üleminekuperioodi lõppu ELis müüa, turustada või üle anda (vt määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõike 8 määratlust: „turuleviimine [Termin on muutunud. Uus termin on „turule laskmine“] – toidu või sööda valdamine müügi eesmärgil, kaasa arvatud müügiks pakkumine ja mis tahes muud liiki tasu eest või tasuta üleandmine ning müük, turustamine ja muud liiki üleandmine“).

²¹ Väljaastumislepingu artikkel 42.

²² Väljaastumislepingu artikli 40 punktid a ja b.

²³ Väljaastumislepingu artikli 40 punkt c.

vastutava söödakäitleja märgistust kandvat konkreetset sööta võib endiselt ELi importida, ilma et oleks vaja söödatoodet uuesti märgistada.

See ei piira sanitaar- või fütosanitaarkontrolli, mida võidakse impordi suhtes kohaldada pärast üleminekuperioodi lõppu.

2. LOOMNE SÖÖT

Osa B punktis 1 sätestatud eeskirju ei kohaldata loomse sööda suhtes²⁴.

Need tooted peavad pärast üleminekuperioodi lõppu vastama käesoleva teate osas A esitatud ELi söödaalastele õigusnormidele isegi siis, kui toode oli lastud Ühendkuningriigi turule enne üleminekuperioodi lõppu.

C. ÕIGUSNORMID, MIDA KOHALDATAKSE SÖÖDA SUHTES PÕHJA-IIRIMAAL PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

Pärast üleminekuperioodi lõppu kohaldatakse Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll²⁵. Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll kohaldamisele annab perioodiliselt nõusoleku Põhja-Iirimaa assamblee, kusjuures protokoll esialgse kohaldamise periood kestab neli aastat pärast üleminekuperioodi lõppu²⁶.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll kohaselt kohaldatakse teatavaid ELi õiguse sätteid seoses Põhja-Iirimaaga ka Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis. Lisaks on EL ja Ühendkuningriik Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis kokku leppinud, et selles ulatuses, milles ELi õigusnorme kohaldatakse seoses Põhja-Iirimaaga Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis, koheldakse Põhja-Iirimaad, nagu see oleks liikmesriik²⁷.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis on sätestatud, et seoses Põhja-Iirimaaga kohaldatakse ELi söödaalasteid õigusnorme Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis²⁸.

See tähendab, et kui käesoleva teate osades A ja B viidatakse ELile, käsitatakse seda viitena, mis hõlmab Põhja-Iirimaad, ning kui viidatakse Ühendkuningriigile, käsitatakse seda viitena üksnes Suurbritanniale.

Täpsemalt tähendab see muu hulgas järgmist:

²⁴ Väljaastumislepingu artikli 41 lõike 3 punkt b.

²⁵ Väljaastumislepingu artikkel 185.

²⁶ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll artikkel 18.

²⁷ Väljaastumislepingu artikli 7 lõige 1 koostoimes Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll artikli 13 lõikega 1.

²⁸ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll artikli 5 lõige 4 ja sama protokoll 2. lisa punkt 34.

- Põhja-Iirimaal turule lastav sööt peab vastama ELi söödaalastele õigusaktidele lubade andmise nõuete, märgistamise jms osas;
- Põhja-Iirimaalt ELi veetud sööt ei ole imporditud sööt (vt käesoleva teate osa A punkt 1);
- Suurbritanniast Põhja-Iirimaale veetud sööt on imporditud sööt (vt käesoleva teate osa A punkt 1);
- loa hoidja/taotleja asukoht võib olla Põhja-Iirimaal (vt käesoleva teate osa A punkte 3 ja 4).

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga on siiski välistatud, et Ühendkuningriigil oleks võimalik seoses Põhja-Iirimaaga teha järgmist:

- osaleda liidu otsuste tegemises ja kujundamises²⁹;
- algatada vastuväite-, kaitsemeetmete või vahekohtumenetlust, kui kõnealune menetlus on seotud ELi liikmesriikide kehtestatud tehniliste normide või standarditega või nende antud või läbiviidud hinnangute, registreeringute, sertifikaatide, heakskiitmiste ja lubadega³⁰;
- täita juhtivat rolli hindamisel, kontrollimisel ja lubade andmisel³¹.

Täpsemalt tähendab see muu hulgas järgmist:

- Ühendkuningriik ei saa Põhja-Iirimaa suhtes algatada menetlust erisööda loetelu ajakohastamiseks.

Loomasööta käsitlevalt komisjoni veebilehelt (https://ec.europa.eu/food/safety/animal-feed_en) leiab nii üldist teavet loomasööda kohta kui ka loomasöödaga seotud küsimuste ja vastuste loetelu. Vajaduse korral lisatakse kõnealusele veebilehele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon
Tervise ja toiduohutuse peadirektoraat

²⁹ Kui teabevahetus või vastastikune konsulteerimine osutub vajalikuks, toimub see Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 15 alusel loodud ühises nõuandetöörühmas.

³⁰ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 7 lõike 3 viies lõik.

³¹ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis artikli 13 lõige 6.